Färdplan för den regionala stadskärnan

Arlanda-Märsta

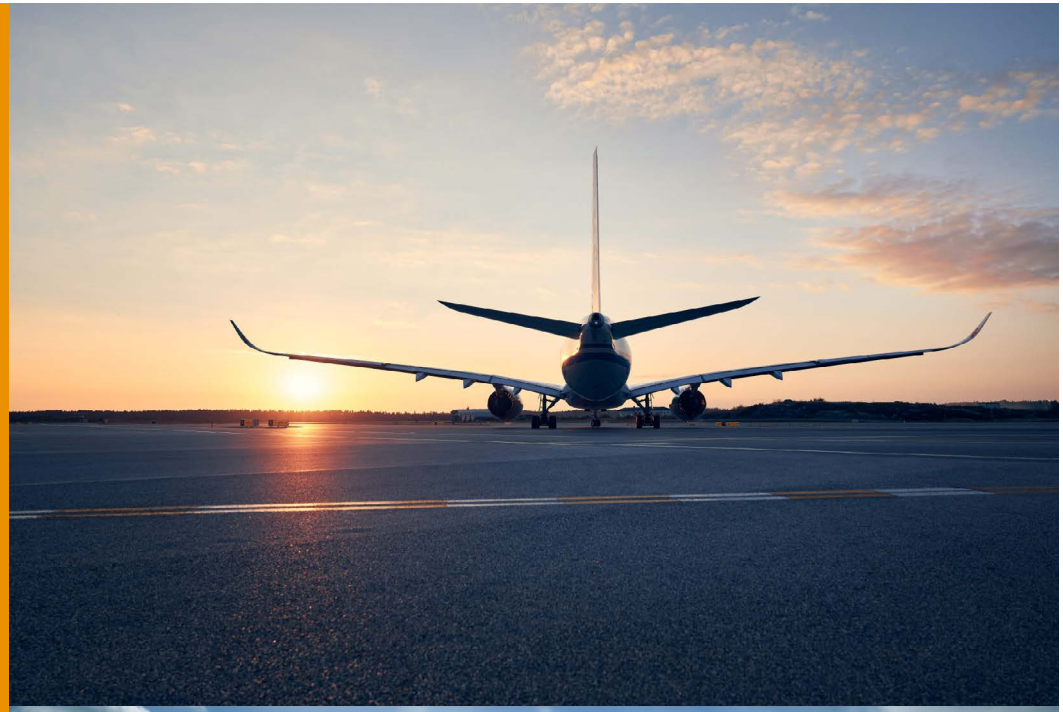

Antagen maj 2026

Region Stockholm

Innehåll

INLEDNING	3
Bakgrund	3
Uppdrag att ta fram färdplaner	4
Färdplanerna- ett verktyg att genomföra den regionala utvecklingsplanen	5
Så här är färdplanerna uppbyggda	6
FÄRDPLAN	7
Levande och attraktiv stadskärna	9
Regional målpunkt för samhällsservice	12
Naturlig lokaliseringsplats för näringsliv och innovation	14
Tillgänglig regional stadskärna som bidrar till hållbart resande	17
INSATSKARTA	20
GENOMFÖRANDE	21

Foto: Rosie Alm, Swedavia, Arlanda Express Mediearkiv

Inledning

Bakgrund

Flerkärnighet - en strategi för en hållbar Stockholmsregion

Att utveckla en mer flerkärnig Stockholmsregion, med åtta regionala stadskärnor är en grundläggande strategi för regionens utveckling sedan 2001. Attraktiva och levande regionala stadskärnor utanför den centrala regionkärnan har stor betydelse för att möta den framtida befolkningstillväxten på ett hållbart sätt och bidrar till visionen att vara Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion– att bo, leva och verka i. Genom att stärka de regionala stadskärnorna skapar vi en bättre balans mellan arbetsplatser, service och bostäder i hela regionen samtidigt som det minskar belastningen på transportsystemet. Livskvaliteten ökar hos invånarna då fler får nära till viktiga samhällsfunktioner som vård, utbildning och kultur. En utveckling i de regionala stadskärnorna bidrar även till ett effektivt nyttjande av mark och gemensamma resurser och främjar ett hållbart resande med lägre klimatutsläpp.

Åtta regionala stadskärnor

I den regionala utvecklingsplanen pekas åtta regionala stadskärnor ut; Södertälje stadskärna, Kungens kurva-Skärholmen, Flemingsberg, Haninge stadskärna, Arlanda-Märsta, Kista Sollentuna-Häggvik, Barkarby-Jakobsberg och Täby Centrum- Arninge. Tillsammans med den centrala regionkärnan utgör de stommen i Stockholmsregionens flerkärniga struktur. Stadskärnorna är strategiskt placerade invid några av regionens större knutpunkter i transportsystemet och har hög tillgänglighet med kollektivtrafik. Genom sina lägen, funktioner och höga regionala tillgänglighet har de förutsättningar att utvecklas till attraktiva lokaliseringsplatser för näringsliv, bostäder och viktiga regionala funktioner som till exempel utbildning, vård, rättsväsende, service, kultur, nöjen och idrott.

De regionala stadskärnorna är målpunkter för ett större regionalt omland och flera av dem har även ett storregionalt upptagningsområde och ingår i ett övergripande stadsnätverk i östra Mellansverige. De är alla olika i sin storlek och karaktär, och utvecklingen behöver därför utgå ifrån varje kärnas unika förutsättningar och karaktärer.

Stockholmsregionens åtta regionala stadskärnor

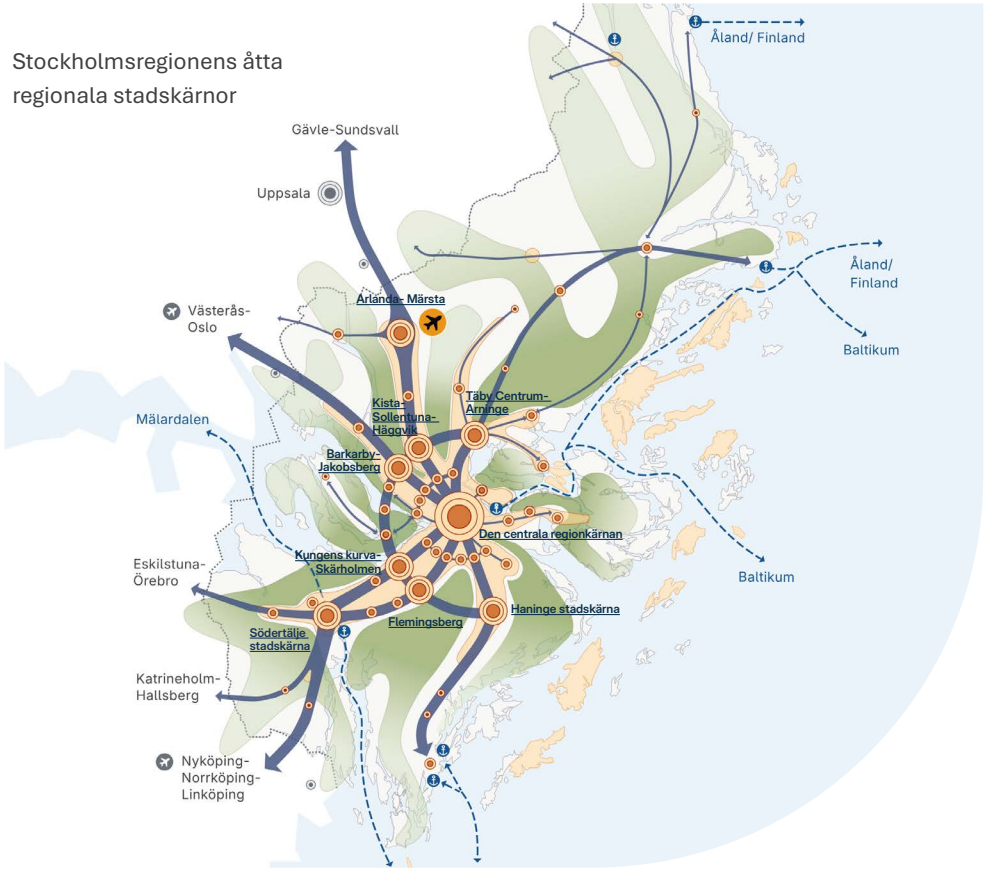

Uppdrag att ta fram färdplaner

För att genomföra intentionerna i den regionala utvecklingsplanen har klimat- och regionutvecklingsnämnden fått i uppdrag att ta fram färdplaner för de regionala stadskärnorna. Färdplanerna ska vara till för att utveckla såväl klimat-och resurseffektiva som attraktiva regionala stadskärnor baserade på deras karaktärer och komparativa fördelar. Färdplanerna ska även beakta hur kulturen kan involveras när de regionala stadskärnorna utvecklas.

Avgränsning av färdplanerna

Uppdraget omfattar att ta fram åtta färdplaner, en för varje regional stadskärna. Till respektive färdplan tas även en lägesbild fram som utgör en statistisk uppföljning över utvecklingen inom respektive stadskärna. Denna färdplan avgränsas till den regionala stadskärnan Arlanda-Märsta. Insatserna avgränsas till att gälla frågor som regionens aktörer behöver samverka kring och som ingen enskild aktör har ensam rådighet över.

Så här har färdplanen tagits fram

Arbetet med att ta fram färdplaner påbörjades i början av 2024 och har letts av regionledningskontoret på Region Stockholm. Arbetet har bedrivits i nära samarbete med tjänstepersoner i de kommuner som har en regional stadskärna samt med Region Stockholms förvaltningar; trafikförvaltningen, kulturförvaltningen och hälso- och sjukvårdsförvaltningen samt Locum AB. Flera avstämningar har även gjorts med Trafikverket och Almi Stockholm AB. Respektive kommun har därutöver haft möjlighet att bjuda in lokala aktörer för att delta i processen.

Färdplanerna- ett verktyg att genomföra den regionala utvecklingsplanen

Färdplanerna ska bidra till vision och mål i den regionala utvecklingsplanen

Visionen för Stockholmsregionen är att vara Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion – att bo, leva och verka i. Det innebär att Stockholmsregionen ska vara;

- En tillgänglig, resurseffektiv och robust region utan klimatpåverkande utsläpp.
- En jämlik, trygg och inkluderande region med god livsmiljö.
- En globalt ledande tillväxt och kunskapsregion.

Att utveckla en flerkärnig Stockholmsregion och de regionala stadskärnorna går på tvären och är en grundläggande strategi för att kunna ta hand om en växande befolkning på ett hållbart sätt, såväl ekonomiskt, socialt som ekologiskt. I den regionala utvecklingsplanen finns särskilda mål som handlar om att utveckla en flerkärnig region och de regionala stadskärnorna. Därtill finns rumsliga principer och ett antal förhållningssätt som anger hur vi behöver arbeta tillsammans för att stärka de regionala stadskärnorna genom den fysiska planeringen.

Färdplanerna samlar de frågor som har regional relevans och som vi behöver samverka kring

Färdplanerna spänner över flera tematiska områden och samlar de frågor som vi behöver samverka kring för att utveckla de regionala stadskärnorna med utgångspunkt i den regionala utvecklingsplanen och dess understrategier. Understrategierna är konkretiseringar av den regionala utvecklingsplanen och beskriver hur vi behöver jobba inom olika tematiska områden för att genomföra den regionala utvecklingsplanen, exempelvis inom kultur, idrott, folkhälsa, kollektivtrafik eller näringsliv och tillväxtfrågor. Även kunskapsunderlaget om utveckling av grönstruktur är en utgångspunkt vid genomförandet av den regionala utvecklingsplanen.

Flera frågor som har betydelse för att utveckla de regionala stadskärnorna hanteras inom ramen för andra lagstadgade processer, som till exempel planering och investering i infrastruktur och kollektivtrafik, planering av vård samt planering och genomförande kopplat till kommunala planer och program. Kring dessa frågor kan färdplanerna verka facilliterande och kraftsamlande.

Bild: Färdplanernas förhållande till den regionala utvecklingsplanen och dess understrategier samt till andra planer och processer.

Så här är färdplanerna uppbyggda

Karaktärsbeskrivning

Färdplanens insatsdel inleds med en karaktärsbeskrivning av respektive regional stadskärna. Karaktärsbeskrivningen syftar till att ge en bild av varje kärnas identitet, profil och potential. Den syftar till att skapa förståelse för kärnornas olika förutsättningar och utmaningar och utgör en bakgrund till färdplanens insatser.

Fyra målområden- kopplar till målen i den regionala utvecklingsplanen

I färdplanerna har målen i den regionala utvecklingsplanen brutits ned i fyra så kallade målområden, samtliga är viktiga för att nå målet i den regionala utvecklingsplanen om ”att utveckla de regionala stadskärnorna till attraktiva och tillgängliga stadskärnor som är platser för viktiga funktioner”. De fyra målområdena i färdplanerna är:

- Levande och attraktiva stadskärnor
- Regionala målpunkter för samhällsservice
- Naturliga lokaliseringsplatser för näringsliv och innovation
- Tillgängliga regionala stadskärnor som bidrar till ett hållbart resande

Färdriktningen – en inriktning som vi tillsammans behöver jobba mot på lång sikt

Inom varje målområde finns en färdriktning. Färdriktningen beskriver den riktning som vi tillsammans behöver jobba mot i ett mer långsiktigt perspektiv för att nå målet och målområdet. Färdriktningen är specifik för respektive stadskärna och utgår från varje kärnas styrkor, utmaningar och behov.

Insatser – aktiviteter som vi behöver samverka kring på kortare sikt

Insatserna i färdplanen är aktiviteter som vi behöver samverka kring på kortare sikt och som ingen enskild aktör ensam kan genomföra. Insatserna ska bidra till en utveckling i linje med färdriktningen inom respektive målområde. Några insatser är gemensamma för samtliga regionala stadskärnor medan andra insatser är specifika för respektive stadskärna, så kallade kärnspecifika insatser.

Roller och ansvar

Insatserna i färdplanen kan drivas av olika aktörer; till exempel Region Stockholms förvaltningar, kärnkommunerna eller av andra aktörer, exempelvis Science Parks. Vissa insatser är det naturligt att Region Stockholm driver. Det kan bland annat vara de gemensamma insatserna eller kärnspecifika insatser som kopplar till Region Stockholms olika ansvarsområden. För övriga insatser kan ansvaret variera mellan aktörerna. Insatserna är skrivna på en övergripande nivå. I samband med att berörda aktörer prioriterar att arbeta med en insats konkretiseras vad som ska göras och vilka övriga aktörer som behöver eller har intresse av att vara med i arbetet. Se vidare under avsnittet Genomförande.

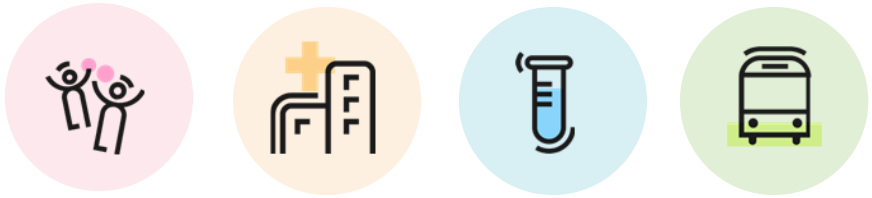

Färdplanerna är disponerade efter fyra målområden; Attraktiva och levande stadskärnor, Regionala målpunkter för samhällsservice, Naturliga lokaliseringsplatser för näringsliv och innovation och Tillgängliga regionala stadskärnor som bidrar till hållbart resande.

Färdplan

Det här är Arlanda-Märsta!

En regional, nationell och internationell knutpunkt

Den regionala stadskärnan Arlanda-Märsta ligger i Sigtuna kommun, nära gränsen till Uppsala län. Genom närheten till Arlanda flygplats har kärnan ett tillgängligt läge, såväl regionalt, nationellt som internationellt. Utöver flygtrafik trafikeras den regionala stadskärnan av såväl pendeltåg, regionaltåg, fjärrtåg, Arlanda Express samt busstrafik. Här finns också mycket god tillgänglighet till parker, natur och rekreationsmiljöer.

En av Sveriges största arbetsplatser

Den regionala stadskärnan består av de två noderna Arlanda och Märsta. Märsta expanderade i takt med att järnvägen byggdes ut i slutet av 1800-talet och blev då en viktig järnvägsknut i regionen. När Arlanda flygplats etablerades på 1960-talet stärktes Märstas position ytterligare som en servicestad till flygplatsen. I dag bor det cirka 12 000 personer i kärnan och nästan 17 000 personer har sin arbetsplats här. Utöver dessa finns det många sysselsatta på Arlanda flygplats som inte syns i statistiken eftersom de är bokförda i andra delar av Sverige och världen.

Arlanda är idag Sveriges största internationella flygplats och utgör även en av Sveriges största arbetsplatser. Tillgängligheten till flygplatsen har därför mycket stor betydelse för Stockholmsregionens- såväl som Sveriges samlade konkurrens- och attraktionskraft. Infrastrukturen till den regionala stadskärnan är tidvis hårt ansträngd och det kan vara svårt att röra sig mellan kärnans två noder. Det är därför viktigt att stärka tillgängligheten och få en redundans i systemet till såväl Arlanda flygplats som mellan Arlanda och Märsta.

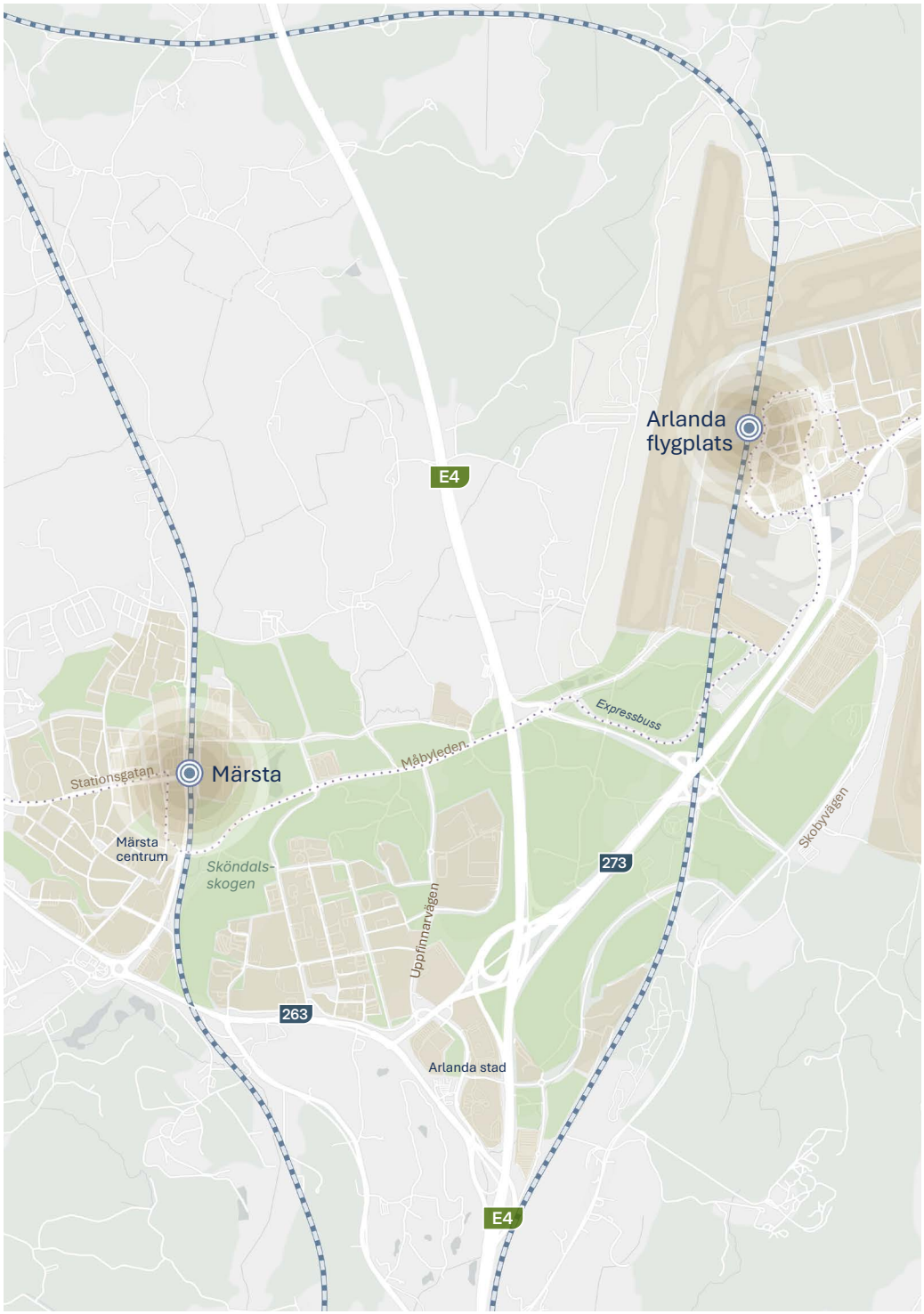

Ett strategiskt läge för ett starkt näringsliv

Arlanda-Märstas läge, med såväl regional, nationell och internationell uppkoppling, ger utmärkta förutsättningar för ett starkt och diversifierat näringsliv. De två starkaste branscherna i kärnan är idag logistik och besöksnäring och runt flygplatsen ligger flera hotell, mäss- och konferensanläggningar. I den regionala stadskärnan finns även ett kunskapsintensivt näringsliv med startups och testbäddar inom flygbranschen. Märsta är kommunens administrativa centrum och fungerar som en målpunkt för samhällsservice i sitt omland med bland annat vård, utbildning- och kulturfunktioner. Här finns till exempel Arlandagymnasiet som har flera nationella- och regionala program inom olika inriktningar och profiler, såsom exempelvis flygteknik. I den regionala stadskärnan finns också goda möjligheter till friluft- och idrottsaktiviteter med flera olika idrottsanläggningar.

En sammanflätad stadskärna växer fram

Visionen för den framtida utvecklingen av stadskärnan är att fläta samman Arlanda och Märsta genom ett aktivt och inbjudande stråk. Öster om Märsta station planeras en helt ny stadsdel att växa fram med en blandning av bostäder, arbetsplatser och service i kollektivtrafiknära läge. Det finns också potential att knyta ihop omgivningens kulturlandskap med den framväxande bebyggelsen så att dagens besökare kan ta del av det genom promenadstråk och skyltning. Gällande översiktsplan stödjer även en utveckling runt Arlanda flygplats mot en flygplatsstad med nya kvarter för bland annat kontor, handel och hotell. Denna kombination är en stark grund för att vidareutveckla området som en dynamisk och hållbar regional stadskärna med internationell betydelse, i enlighet med kommunens beslutade Programförklaring för den regionala stadskärnan.

Målområde:

Levande och attraktiv stadskärna

En förutsättning för att utveckla de regionala stadskärnorna och en mer flerkärnig Stockholmsregion är att det finns ett tillräckligt stort befolkningsunderlag i kärnorna, såväl under dag- som nattetid och att kärnorna är nåbara och tillgängliga för ett större omland. En bra balans mellan dag- och nattbefolkning ger i sin tur underlag för en fungerande dag- och kvällsekonomi och ett utvecklat kulturliv, serviceutbud och näringsliv. Det har stor betydelse för att utveckla befolkade och trygga stadskärnor.

Färdriktning

Fortsätt stärka Arlanda-Märsta som en attraktiv och levande regional stadskärna. Öka blandningen av bostäder, service och arbetsplatser i kärnans noder, som underlag för ett rikare kvälls- och kulturliv.

Gemensamma insatser

1.1 Stärk kommunikationen om de regionala stadskärnorna och deras betydelse för Stockholmsregionens utveckling

Stärk de regionala stadskärnornas attraktions- och konkurrenskraft genom att öka kännedomen om deras olika styrkor, potential och innehåll samt om deras betydelse för Stockholmsregionens hållbara utveckling.

Samverka med berörda aktörer och samordna och genomför kommunikationsinsatser för att skapa engagemang och intresse hos företag, investerare, boende och besökare, att vara med och utveckla de regionala stadskärnorna. Kommunikationsinsatserna kan vidareutvecklas allteftersom ny kunskap tas fram genom färdplanernas olika insatser.

Ansvarig aktör: Region Stockholm
Exempel på medverkande aktörer: kärnkommunerna, näringslivet, fastighetsägare

1.2 Samverka för att stärka folkhälsoperspektivet i utvecklingen av de regionala stadskärnorna

Fortsätt stärka dialogen mellan kommun och Region Stockholm inom befintliga samverkansforum för att tidigt integrera folkhälsoperspektivet i utvecklingen av levande och attraktiva stadskärnor. Utforska möjligheter att dela och sammanställa relevanta data och kunskapsunderlag som stöd för gemensamma prioriteringar, exempelvis om livsvillkor, jämlik hälsa, barns och ungas uppväxt- och utbildningsvillkor samt livsmiljöfaktorer. Utforska hur planering och utveckling av stadskärnornas offentliga miljöer kan bidra till att fler invånare lever i hälsofrämjande livsmiljöer som stödjer fysisk aktivitet, rekreation och välbefinnande.

Ansvarig aktör: Region Stockholm
Exempel på medverkande aktörer: kärnkommunerna

Kärnspecifika insatser

1.3 Verka för en tryggare miljö runt Märsta station

Levande och attraktiva stadskärnor innebär även trygga stadskärnor. Arbeta tillsammans med berörda aktörer kring trygghet och säkerhet i anslutning till Märsta station.

Exempel på medverkande aktörer: Sigtuna kommun, Region Stockholm, polis, Trafikverket

1.5 Stärk gröna och sociala värden i stråket mellan Märsta och Arlanda

Det finns ett behov av att stärka stråket mellan kärnans två noder; Arlanda och Märsta, såväl rumsligt som funktionellt. Arbeta tillsammans för att utveckla ett sammanlänkande stråk som är attraktivt och inbjudande att röra sig utefter och som kan stärka Arlanda-Märsta som en sammanhängande stadskärna. Undersök hur den gröna infrastrukturen längs stråket kan utvecklas för rekreation, friluftsliv, ekologiska samband och biologisk mångfald, som en grund för kommande bebyggelseutveckling.

Exempel på medverkande aktörer: Sigtuna kommun, Region Stockholm

1.4 Synliggör Arlanda- Märstas historiska utveckling när kärnan växer

Arlanda-Märstas kulturhistoria utgör en del av den regionala stadskärnans identitet. Verka tillsammans för att lyfta fram och tillgängliggöra Arlanda-Märstas kulturarv och lokala kulturhistoria för boende, besökare och näringsliv. Undersök olika sätt att öka kännedomen om Arlanda-Märstas historiska berättelse och hur det kan användas som en resurs för att stärka platsens identitet när kärnan växer.

Exempel på medverkande aktörer: Sigtuna kommun, Region Stockholm

Målområde:

Regional målpunkt för samhällsservice

De regionala stadskärnorna ska utvecklas till regionala målpunkter för samhällsservice och viktiga funktioner. Målet är att de regionala stadskärnorna ska kunna komplettera utbudet i den centrala regionkärnan och öka balansen av arbetsplatser och service i regionen. Det gör att fler av regionens invånare får närhet och tillgänglighet till sådana funktioner som de behöver och använder i sin vardag. Ett brett och tillgängligt serviceutbud bidrar även till en levande och attraktiv stadskärna som fungerar för olika målgrupper och med aktiviteter över hela dygnet.

Färdriktning

Fortsätt att stärka utbudet av yrkesutbildning och kultur i den regionala stadskärnan Arlanda- Märsta samt säkerställ vård efter behov i takt med att kärnan växer.

Gemensamma insatser

2.1 Säkerställ vård efter behov med hjälp av stärkt samverkan

Vårdbehovsanalyser och regionens geografiska principer ligger till grund för planering av vårdutbudet i syfte att ge vård efter behov. Fortsätt att stärka dialogen mellan kommunerna och Region Stockholm inom befintliga samverkansforum i syfte att säkerställa en jämlik och tillgänglig vård av hög kvalitet.

Ansvarig aktör: Region Stockholm
Exempel på medverkande aktörer: kärnkommuner

2.2 Samverka för att stärka kulturens och idrottens roll i utvecklingen av de regionala stadskärnorna

Främja mellankommunala samarbeten och fördjupa dialogen mellan kärnkommunerna och Region Stockholm i syfte att underlätta för fler kultur- och idrottsetableringar i de regionala stadskärnorna.

Öka den gemensamma kunskapen om kulturområdet i de regionala stadskärnorna och samverka kring att identifiera och analysera det framtida behovet av kultur och idrott ur ett regionalt perspektiv.

Ansvarig aktör: Region Stockholm
Exempel på medverkande aktörer: kärnkommuner

Kärnspecifika insatser

2.3 Verka för att stärka utbudet av yrkesutbildningar i den regionala stadskärnan

Samverka med berörda aktörer för att underlätta näringslivets kompetensförsörjning. Undersök behov och möjligheter för att etablera ytterligare yrkesutbildningar i den regionala stadskärnan inom branscher där kärnan är stark, till exempel inom flygtrafik, logistik och besöksnäring.

Exempel på medverkande aktörer: Sigtuna kommun, Region Stockholm, utbildningsanordnare, näringslivet

2.4 Verka för att stärka den regionala stadskärnan Arlanda-Märsta som en testbädd för kultur

Flera teatrar använder den regionala stadskärnan Arlanda–Märsta som plats för att prova nya föreställningar. Undersök, tillsammans med berörda aktörer, hur vi kan samverka för att fortsätta utveckla Arlanda-Märsta som en testbädd för kulturella branscher.

Exempel på medverkande aktörer: Sigtuna kommun, Region Stockholm, kulturaktörer

Målområde:

Naturlig lokaliserings-plats för näringsliv och innovation

De regionala stadskärnorna ska utvecklas till attraktiva lokaliseringsplatser för näringsliv och innovation. Att planera för ett arbetsplats- och besöksintensivt näringsliv i de regionala stadskärnorna ger fler invånare närhet till arbetsplatser och bidrar till ett effektivt nyttjande av marken och ett hållbart resande. De regionala stadskärnorna har olika styrkor och ska komplettera varandra och den centrala regionkärnan. Det är därför viktigt att fortsätta stärka respektive stadskärnas profil och identitet när stadskärnorna utvecklas.

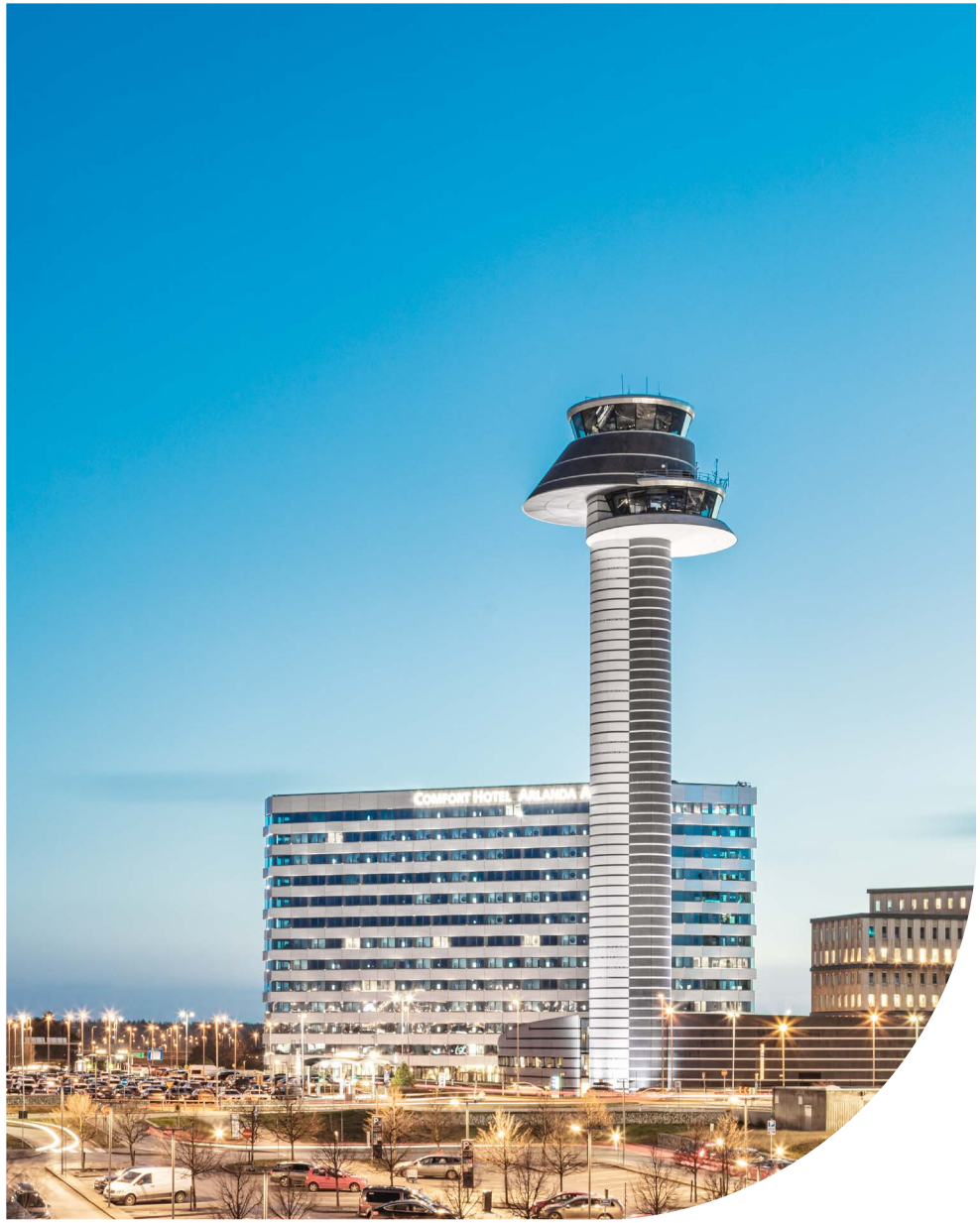

Färdriktning

Bevara och utveckla Arlanda-Märstas starka profil inom flyg, logistik och besöksnäring och använd den som en styrka vid utvecklingen av den regionala stadskärnan så att de olika kärndelarna stärker och kompletterar varandra.

Gemensamma insatser

3.1 Stärk de regionala stadskärnornas olika profiler

För att utveckla en flerkärnig Stockholmsregion behöver de regionala stadskärnorna fylla olika funktioner ur ett regionalt perspektiv, så att de stärker och kompletterar varandra. I det fortsatta arbetet med att utveckla en flerkärnig region behövs en ökad kunskap och samsyn om stadskärnornas olika profiler och hur de kan stärkas i sina olika roller.

Kartlägg tillsammans, Region Stockholm och kärnkommunerna, vilka profiler och funktioner de olika regionala stadskärnorna har idag och undersök hur- och om deras profiler kan breddas för att ytterligare positionera dem i förhållande till varandra och till andra platser.

Ansvarig aktör: Region Stockholm
Exempel på medverkande aktörer: kärnkommunerna

3.2 Stärk näringslivet i de regionala stadskärnorna

Det pågår en ständig strukturomvandling inom näringslivet. För att attrahera företagsinvesteringar och få företag att stanna kvar i de regionala stadskärnorna är det viktigt förstå hur näringslivet kommer att förändras framåt.

Öka den gemensamma kunskapen om det framtida näringslivet samt vilka kvaliteter som kommer att efterfrågas av en plats. Undersök vilka förutsättningar, behov och hinder som finns för att långsiktigt utveckla och stärka näringslivet i de regionala stadskärnorna för att möta framtidens behov.

Ansvarig aktör: Region Stockholm
Exempel på medverkande aktörer: kärnkommunerna, näringslivet

3.3 Stärk små och medelstora företags konkurrenskraft i de regionala stadskärnorna

För att de regionala stadskärnorna ska utvecklas till naturliga lokaliseringsplatser för näringsliv och innovation är det viktigt att stärka det näringsliv som finns på plats.

Samverka tillsammans med Almi Stockholm AB, som delägs av Region Stockholm, för att stärka små och medelstora företags tillgång till finansiering och rådgivning, särskilt inom innovation och hållbarhet. Genom att kombinera kapital med affärsutvecklande stöd skapas bättre förutsättningar för företag att investera i hållbara lösningar, utveckla nya affärsmodeller och stärka sin konkurrenskraft.

Ansvarig aktör: Region Stockholm
Exempel på medverkande aktörer: Almi Stockholm AB, kärnkommunerna, näringslivet

Almi Stockholm AB ägs av Almi AB (51 procent) och Region Stockholm (49 procent). Almi AB ägs helt av staten.

Kärnspecifika insatser

3.4 Fortsätt stärka Arlanda som innovationsnod inom grönt flyg och flygbränsle

Utnyttja den regionala stadskärnans unika karaktär och närhet till Arlanda flygplats som en styrka när kärnan utvecklas. Samverka med berörda aktörer och fortsätt stärka Arlanda-Märsta som en innovationsnod och testbädd inom grönt flyg och flygbränsle.

Exempel på medverkande aktörer: Sigtuna kommun, Region Stockholm, Swedavia, näringslivet

3.5 Stärk och utveckla besöksnäringen i den regionala stadskärnan Arlanda-Märsta

Besöksnäringen är viktig för en plats varumärke, tillväxt och attraktionskraft. Stärk besöksnäringen och utveckla fler besöksanledningar till den regionala stadskärnan Arlanda-Märsta i samverkan mellan näringslivet, kommun, Region Stockholm och andra berörda aktörer. Använd Arlanda flygplats funktion som en internationell, nationell och regional målpunkt, som en styrka och möjlighet för att stärka besöksnäringen i Märsta och andra delar av kärnan.

Exempel på medverkande aktörer: Sigtuna kommun, Region Stockholm, Swedavia, näringslivet

Målområde:

Tillgänglig regional stadskärna som bidrar till hållbart resande

Den flerkärniga utvecklingen ska bidra till ett hållbart resande och till att avlasta transportstråken in mot regionens centrala delar. För att utvecklingen i de regionala stadskärnorna ska kunna bidra till ett ökat resande med kollektivtrafik, gång och cykel behöver de ha en hög tillgänglighet såväl inom- till- som mellan de regionala stadskärnorna.

Färdriktning

Öka tillgängligheten till den regionala stadskärnan Arlanda-Märsta och mellan kärnans olika noder så att fler kan gå, cykla och resa kollektivt i vardagen. Stärk Märsta station som bytespunkt i kollektivtrafiksystemet och som en port till Arlanda flygplats.

Gemensamma insatser

4.1 Stärk samverkan mellan nationell, regional och kommunal nivå

I de regionala stadskärnorna pågår många olika projekt och processer kopplat till infrastruktur och kollektivtrafik och som drivs av olika aktörer på kommunal, regional eller nationell nivå.

Underlätta arbetet genom att vidareutveckla etablerade samverkansformer mellan bland annat Trafikverket, kommunerna och Region Stockholm, i syfte att samordna och lyfta frågor som har särskild betydelse för de regionala stadskärnornas utveckling. Öka samsynen om de grundläggande planeringsinriktningarna i den regionala utvecklingsplanen och om respektive aktörs uppdrag och ansvar. Stärk samverkan kring de utmaningar som finns kopplat till stadsutveckling i kollektivtrafiknära lägen eller i närheten av det nationella väg- och järnvägsnätet, såsom barriärer, risker, buller och luft.

Ansvarig aktör: Region Stockholm
Exempel på medverkande aktörer: kärnkommunerna, Trafikverket

4.2 Öka kunskapen om resandets utveckling, till och från de regionala stadskärnorna

Som ett stöd för fortsatt planering och som underlag för uppföljning av kärnornas utveckling behövs en fördjupad kunskap om resandet till-från- och inom de regionala stadskärnorna.

Samverka med berörda aktörer och identifiera vilka metoder som finns för att samla in och sammanställa tillgängliga data och undersök förutsättningarna för att ta fram ny, kompletterande data om resandets utveckling. Undersök även möjligheten att ta fram gemensamma indikatorer för uppföljning av resandet i förhållande till mål om hållbart resande.

Ansvarig aktör: Region Stockholm
Exempel på medverkande aktörer: kärnkommunerna, Trafikverket, kommersiella kollektivtrafikföretag

Kärnspecifika insatser

4.3 Fortsätt verka för en ökad tillgänglighet till Arlanda flygplats

Tillgängligheten till Arlanda flygplats har betydelse för såväl Stockholmsregionens som hela Sveriges utveckling och attraktivitet. God kollektivtrafikförsörjning till Arlanda flygplats under hela dygnet är även nyckeln till en fungerande kompetensförsörjning och en hållbar arbetspendling till flygplatsen.

Verka tillsammans med berörda aktörer för en ökad tillgänglighet till Arlanda, för såväl resenärer som för anställda på flygplatsen. Undersök hur tillgängligheten och attraktiviteten i befintligt kollektivtrafiksystem kan öka genom exempelvis större kännedom om befintliga resmöjligheter, ändrad stationsavgift, utökad nattrafik, stärkta förbindelser mellan Arlanda och Märsta genom exempelvis Bus Rapid Transit, eller genom andra förslag som beskrivs i Arlandautredningen eller kollektivtrafikplan 2050.

Exempel på medverkande aktörer: Sigtuna kommun, Region Stockholm, Trafikverket, Swedavia, kommersiella kollektivtrafikföretag

4.4 Stärk kopplingarna inom Arlanda-Märsta och underlätta för fler att gå, cykla och åka kollektivt.

Samverka med berörda aktörer; exempelvis Sigtuna kommun, Region Stockholm, Swedavia, och Trafikverket för att överbrygga barriärer och stärka kopplingarna med gång, cykel och kollektivtrafik inom kärnan, framför allt mellan Arlanda och Märsta. Arbeta för en gemensam målbild, kartlägg funktionella och rumsliga samband och identifiera vilka hinder, brister och möjligheter som finns för att stärka kopplingarna och göra det enklare för fler att välja hållbara färdsätt i vardagen.

Exempel på medverkande aktörer: Region Stockholm, Sigtuna kommun, Swedavia, Trafikverket

4.5 Fortsätt samverka för att utveckla Märsta station

I förslag till nationell plan föreslås en utveckling och upprustning av Märsta station och bangård. Parallellt planeras nya expressbusslinjer och en utökad stombusstrafik via Märsta station. Fortsätt arbeta tillsammans med berörda aktörer och i pågående processer för att utveckla Märsta station till en attraktiv och smidig bytespunkt för såväl busstrafik som spårtrafik. Verka för en station som kan möta dagens och framtidens behov av ökad kapacitet och robusthet och som är funktionell, tillgänglig och trafiksäker.

Exempel på medverkande aktörer: Sigtuna kommun, Region Stockholm, Trafikverket

4.6 Undersök hur Märsta station kan bli en integrerad del av flygresan

Undersök gemensamt med berörda aktörer, Swedavia, Sigtuna kommun, Region Stockholm och Trafikverket, hur Märsta station skulle kunna utformas som en entré till Arlanda flygplats och bli en integrerad del av flygresan. Undersök vilka funktioner som skulle kunna utvecklas här, exempelvis terminal, incheckningsmöjligheter, service och bagagehantering.

Exempel på medverkande aktörer: Sigtuna kommun, kommersiell kollektivtrafik, Region Stockholm, Trafikverket

Insatskarta Arlanda-Märsta

Attraktiva och levande stadskärnor

1.1 Stärk kommunikationen om de regionala stadskärnorna och deras betydelse för Stockholmsregionens utveckling

1.2 Samverka för att stärka folkhälsoperspektivet i utvecklingen av de regionala stadskärnorna

1.3 Verka för en tryggare miljö runt Märsta station

1.4 Stärk gröna och sociala värden i stråket mellan Märsta och Arlanda

1.5 Synliggör Arlanda- Märstas historiska utveckling när kärnan växer

Regionala målpunkter för samhällsservice

2.1 Säkerställ vård efter behov med hjälp av stärkt samverkan

2.2 Samverka för att stärka kulturens och idrottens roll i utvecklingen av de regionala stadskärnorna

2.3 Verka för att stärka utbudet av yrkesutbildningar i den regionala stadskärnan

2.4 Verka för att stärka den regionala stadskärnan Arlanda–Märsta som en testbädd för kultur

Naturliga lokaliseringsplatser för näringsliv och innovation

3.1 Stärk de regionala stadskärnornas olika profiler

3.2 Stärk näringslivet i de regionala stadskärnorna

3.3 Stärk små och medelstora företags konkurrenskraft i de regionala stadskärnorna

3.4 Fortsätt stärka den Arlanda-Märsta som innovationsnod inom grönt flyg och flygbränsle

3.5 Stärk och utveckla besöksnäringen i den regionala stadskärnan Arlanda-Märsta

Tillgängliga regionala stadskärnor som bidrar till hållbart resande

4.1 Stärk samverkan mellan nationell, regional och kommunal nivå

4.2 Öka kunskapen om resandets utveckling till och från de regionala stadskärnorna

4.3 Fortsätt verka för en ökad tillgänglighet till Arlanda flygplats

4.4 Stärk kopplingarna inom Arlanda-Märsta och underlätta för fler att gå, cykla och åka kollektivt.

4.5 Fortsätt samverka för att utveckla Märsta station

4.6 Undersök hur Märsta station kan bli en integrerad del av flygresan

Genomförande av färdplanerna

Förslag till process

Politiska samtal som utgångspunkt för budget, prioritering och styrning

För att genomföra den regionala utvecklingsplanen föreslås ett så kallat Regionalt Forum. Det ska fungera som en plattform för politiska samtal mellan Region Stockholm och länets kommuner kring regionens långsiktiga utveckling.

I genomförandet av färdplanerna föreslås mindre bilaterala politiska samtal, mellan region- och kommunpolitiker i respektive regional stadskärna. Dialogerna kan föras i anslutning till det större regionala forumet som bedrivs inom ramen för den regionala utvecklingsplanen. Syftet med de politiska samtalen är att prioritera och lyfta vilka insatser som vi tillsammans behöver kraftsamla kring under en kommande period.

Insatser och aktiviteter

De politiska samtalen kan ligga till grund för respektive organisations budgetarbete och verksamhetsplanering för kommande år. Insatserna i färdplanerna kan initieras genom politiska uppdrag eller bedrivas inom ramen för respektive organisations löpande verksamhet eller genom redan etablerade samverkansforum. Insatser i färdplanen kan även genomföras med hjälp av medel, finansiella anslag, från Region Stockholm eller andra aktörers utlysningar.

Lärande och utbyte genom nätverket för de regionala stadskärnorna

I det etablerade Nätverket för de regionala stadskärnorna sker ett gemensamt lärande och kunskapsutbyte kring de insatser och aktiviteter som pågår inom ramen för färdplanerna. I Nätverket ingår representanter från kärnkommuner och andra regionala samhällsbyggnadsaktörer som har intresse och delaktighet i att utveckla en flerkärnig Stockholmsregion.

Uppföljning av utvecklingen i de regionala stadskärnorna

Region Stockholm följer upp utvecklingen i de regionala stadskärnorna inom de målområden som formulerats i färdplanerna. Syftet är att få en bild över utvecklingen i de regionala stadskärnorna som kan utgöra ett underlag för de politiska samtalen mellan kommun- och regionpolitiker.

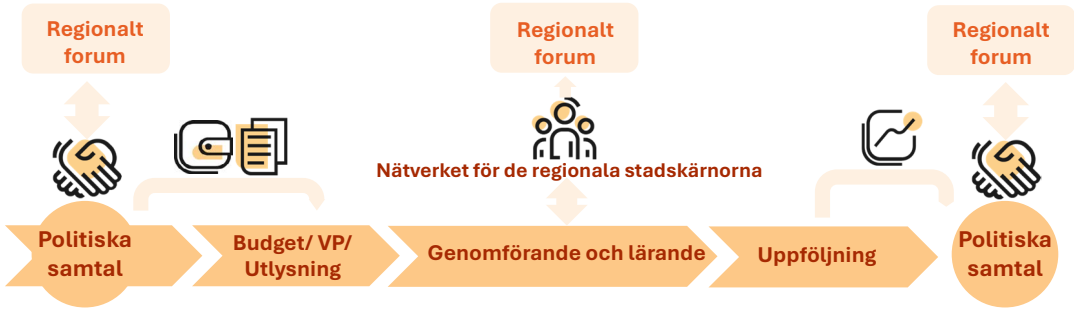

Genomförandet av färdplanerna kopplat till genomförandet av den regionala utvecklingsplanen.

Region Stockholm Regionledningskontoret
Box 30215, 104 25 Stockholm
Besöksadress:
Lindhagensgatan 98
Telefon: 08-123 100 00
registrator.rlk@regionstockholm.se
www.regionstockholm.se

Ansvariga handläggare: Emma Tönnerfors och Cecilia Lindahl
Publicerad: 2026

Region Stockholm